

הנדון: הדרכון הירוק – שימוש שגוי בתעודת התחסנות

במסמך קודם (31.12.2020), הגישה מועצת החרום לוועדת חוקה חוק ומשפט תסקיר בנושא הדרכון, שכלל התייחסות להיבטים בריאותיים, אפידמיולוגיים, טכניים, חברתיים ומוסריים. נזכיר, כי הדרכון הירוק נושא לכאורה שתי מטרות:

1. עידוד התחסנות

2. אפשרות לפתיחת "מתחמים ירוקים" ובכך לאפשר פתיחת מסחר.

המטרה הראשונה, עידוד התחסנות, אינה נחוצה: קופות החולים אינן עומדות בביקוש ואין מספיק מנות חיסון לכולם. ישראל מובילה בעולם – ובפער גדול – את קצב ההתחסנות, ולכן אין שום צורך, בניגוד לתחזיות של מספר גורמים, לעודד את תהליך ההתחסנות בישראל.

לגבי המטרה השנייה, פתיחת המסחר, נראה כי קיימת בעייתיות רבה: **ישנם עדיין סימני שאלה רבים לגבי יעילות החיסון** במניעת הדבקות והדבקה, ובהתאם ה"דרכון הירוק" יכול להוות חרב פיפיות, כיוון שייצר תחושת ביטחון מזויפת, ועלול להוביל להתפרצויות סביב אירועים מרובי-קהל.

ארגון הבריאות העולמי (WHO), המליץ כי "תעודות חסינות" יהיו לצורך אפידמיולוגי בלבד, ושלא שימוש אחר בתעודות אלה. המלצה זו קיבלה תוקף פעם נוספת ב-15.01.21, ע"י ועדת החירום של ה-WHO. כיום, אין מדינה בעולם העושה שימוש שאינו אפידמיולוגי בתעודות חסינות, פרט למדינות ספורות המבקשות זאת בעת כניסה לתחומן כתנאי לוויתור על בידוד. מעבר לכך, מספר מדינות כבר הצהירו כי לא יעשה שימוש בתעודות חסינות, כגון בריטניה, אירלנד וגרמניה.

בנוסף לכך, התרענו כי **הדרכון הירוק מהווה צעד חסר-תקדים, שאינו עולה בקנה אחד עם עקרונות רפואיים, חברתיים ואתיים** ובהם סודיות ואוטונומיה של הפרט, וכך פוגע בזכויות יסוד ופותח פתח לסימון ומדירוג אוכלוסיות.

המלצתנו הייתה, ועודנה - להימנע מתעודת חסינות: בשלב זה, ולאור הידע הקיים, מדובר בצעד "שיווקי" מיותר שאף צופן סיכון בריאותי. מעבר לכך, הוא טומן בחובו תיבת פנדורה אתית וחברתית, וזרע זרעי כפייה רפואית באמצעות "מקלות" ו-"גזרים". ההיגיון הפשוט אומר כי את חיסון הקורונה יש לרשום בפנקס החיסונים. יש לנהוג בו כבכל חיסון למחלה אחרת, כגון חצבת, הפטיטיס B או בדיקת מנטו.

בעוד ממשלות העולם תוהות לגבי היעילות האפידמיולוגית, החוקיות והאתיות של "תעודת חסינות", ישראל דוהרת קדימה בהנפקת תעודות אלו ואינה תוהה עוד על "האם", אלא על "איך" ו-"מת". **נושא "הדרכון הירוק", על מורכבותו הרבה, כלל לא נדון בערכאות הנדרשות, כגון המועצה הלאומית לביואתיקה, וחוות דעת אתית ומשפטית לא נדונה באופן מעמיק,** הראוי לצעד חסר תקדים שכזה. לעיתים נדמה, כי בריצה קדימה, הנגזרת עלינו לעיתים בשל משבר הקורונה החמור, **נשכח כי הדרכון הירוק הינו האמצעי, ולא המטרה.**

הדרכון הירוק, בידע הקיים היום, אינו נדרש, בעל סיכון אפידמיולוגי, ומהווה מדרון חלקלק באתיקה הרפואית ובהיבט החברתי.

אנו, שרבים מאתנו כבר חוסנו (וחלקנו אף "בוגרי" המחלה), **וזכאים לדרכון הירוק – קוראים לכם: מקומו הנכון של רישום החיסון לקורונה הוא בפנקס החיסונים. דינו כשל חיסונים משמעותיים אחרים, כגון חצבת ופוליו. אין כל מקום ל"דרכון ירוק".**

על החתום,

מועצת החרום הציבורית למשבר הקורונה

מועצת החרום הציבורית למשבר הקורונה

חברי המועצה*

(לפי סדר א-ב)

פרופ' אמנון להד

פרופסור לרפואה, מומחה ברפואת משפחה. מנהל החוג לרפואת משפחה באוני' העברית, ומשמש כיו"ר המועצה הלאומית לבריאות בקהילה. סגן דיקן אקדמיה-רפואת משפחה באוני' העברית. רופא משפחה בירושלים.

פרופ' עמוס אדלר

פרופסור לרפואה בחוג לאפידמיולוגיה ורפואה מונעת, מומחה ברפואת ילדים ומיקרוביולוגיה קלינית. מנהל המעבדה המיקרוביולוגית במרכז הרפואי סוראסקי ת"א, גזבר האיגוד הישראלי למחלות זיהומיות.

פרופ' רצף לוי

פרופסור בב"ס לניהול באוני' MIT בבוסטון, דוקטור בחקר ביצועים מאוני' קורנל. רס"ן (מיל') בתחום המבצעים המיוחדים בחיל מודיעין, מומחה לניהול סיכונים מערכתי, פיתוח והטמעת מודלי אנליטיקה לחיזוי סיכונים בגופי ממשל ומע' בריאות. יועץ לגיבוש פרוטוקולים וקבלת החלטות בניהול מגפת הקורונה למספר גופי ממשל בארה"ב.

פרופ' אשר אלחיאני

פרופסור לרפואה, מומחה ברפואת משפחה ובמנהל ציבורי. כיהן כמנהל בית חולים "מאיר", מנהל מחוז מרכז ב"כללית", וכן כמנכ"ל קופת-חולים מאוחדת. שימש כיו"ר המועצה הלאומית לבריאות בקהילה. רופא משפחה בנגב.

פרופ' זהבה סולומון

פרופסור לעבודה סוציאלית, כלת פרס ישראל ופרס אמ"ת. סא"ל במיל', חוקרת אפידמיולוגיה פסיכיאטרית, שימשה ראש ב"ס לעבודה סוציאלית באוני' תל-אביב, מומחית בינלאומית בתחום טראומה נפשית, חברת ועדה ב-DSM (ספר האבחנות הפסיכיאטריות).

פרופ' עליאן אלקרינאי

פרופסור לעבודה סוציאלית, שימש כנשיא מכללת אחוה, וראש החוג לעבודה סוציאלית באוני' בן-גוריון וכדיקן ב"ס לעבודה סוציאלית באוני' ממוראל בקנדה. יו"ר עמותת "ליאל" לקידום החינוך והרווחה בחברה הבדואית. חתן פרס Killam וממדליקי המשואות בטקס יום העצמאות 2013.

ד"ר יפעת עבדי-קורק

מומחית באפידמיולוגיה וביולוגיה מולקולארית, שימשה כיועצת ועדת סל התרופות בנושא טכנולוגיות רפואיות וכחוקרת בכירה במרכז הישראלי להערכת טכנולוגיות רפואיות במכון גרטנר, מנהלת המחקר והאקדמיה של אסותא מרכזים רפואיים.

פרופ' צבי בנטואיץ'

פרופסור לרפואה, מומחה לרפואה פנימית, אימונולוגיה ומחלות זיהומיות, שימש כמנהל מחלקה פנימית, חלוץ רפואת האיידס בישראל. ראש המרכז למחלות טרופיות ואיידס באוני' בן-גוריון, נשיא עמותת נאלא למניעת זיהומים בארצות מתפתחות וחבר הנהלת "רופאים לזכויות אדם".

ד"ר ברוריה עדיני

PhD במנהל מערכות בריאות, מכהנת כראש החוג לניהול מצבי חירום ואסון באוניברסיטת תל אביב. לשעבר ראש ענף היערכות לחירום בצה"ל (סא"ל) ויועצת בכירה של האגף לשעת-חרום של משרד הבריאות.

פרופ' צביקה גרנות

פרופסור לאימונולוגיה בפקולטה לרפואה באוני' העברית. מומחה בינלאומי בתחום מחקר הניוטרופילים, עוסק בפיתוח גישות חדשות לאימונותרפיה.

פרופ' איתן פרידמן

פרופסור לרפואה בחוג לגנטיקה וביוכימיה, מומחה ברפואה פנימית ובגנטיקה רפואית, PhD ממכון קרולינסקה בשבדיה. הקים את היחידה האונקו-גנטית והמרפאה לנשים בסיכון גבוה בבית החולים שיבא, משמש כיו"ר ועדת הסינטיקי העליונה של משרד הבריאות.

פרופ' ערן דולב

פרופסור לרפואה, לרפואה צבאית ולהיסטוריה רפואית, מומחה לרפואה פנימית, מינהל מערכות בריאות וכן לאתיקה ברפואה. שימש כקצין רפואה ראשי, כמנהל מחלקה פנימית, וכן כיו"ר לשכת האתיקה של ההסתדרות הרפואית וראש ועדת האתיקה של אוני' תל-אביב.

פרופ' אהרן צ'חנובר

פרופסור לביוכימיה, רופא, חתן פרס נובל לכימיה (הומדען הישראלי הראשון שזכה בפרס), חתן פרס ישראל ופרס אמ"ת. שימש כמנהל מכון המחקר למדעי הרפואה בטכניון, חבר באקדמיה הישראלית והאמריקאית למדעים וכן באקדמיה האפיפיורית למדעים.

ד"ר מיכל חמו לוטם

רופאת ילדים המתמחה במנהיגות וניהול, ובחדשנות רפואית. כיהנה כסגנית נשיא לחדשנות במרכז הרפואי שיבא, וכחברה במועצה המייעצת לראש הממשלה לנושאי כלכלה וחברה. ייסדה את ארגון בטרם לבטיחות ילדים, וכן את 'אושיה' – נשים מובילות בריאות'. זוכת פרס ראש הממשלה על תרומה מיוחדת לילדים.

פרופ' אודי קימרון

ראש החוג לאימונולוגיה ומיקרוביולוגיה קלינית באוני' תל אביב. מומחה לתאי T, חיסונים רירניים, הנדסה גנטית של גופי חיידקים, ו-CRISPR. פרסם מאמרים בעיתוני היוקרה Cell Science, Nature וזכה במענקי מחקר יוקרתיים כולל ה-ERC. שותף בהקמת מעבדות לבדיקות קורונה.

ד"ר יואב יחזקאל

מומחה לרפואה פנימית ומנהל רפואי. מרצה בחוג לניהול מצבי חרום ואסון באוני' ת"א. סא"ל במיל', ממקימי צוות הטיפול במגיפות ותוכניות הערכות לאירוע ביולוגי חריג. כיהן כסגן מנהל ב"ח, רופא מחוז, מנהל מחוז ומנהל אגף בקופות חולים. מנהל רפואי בחברות הזנק, רופא משפחה.

ד"ר אמיר שחר

מומחה לרפואה פנימית, קרדיולוגיה, רפואה דחופה ומנהל רפואי מג"ד (מיל') בתותחנים, מחלוצי הרפואה הדחופה בארץ. הקים וניהל את המחלקה לרפואה דחופה בב"ח שיבא, היה סגן-מנהל ב"ח מאיר וכיום מנהל מלר"ד לניאדו. ממקימי החוג לרפואה דחופה באוני' תל-אביב.

פרופ' רבקה כרמי

פרופסור לרפואה, מומחית ברפואת ילדים, נאנטולוגיה וגנטיקה רפואית. כיהנה כמנהלת המכון הגנטי בב"ח סורוקה, דיקאנית הפקולטה למדעי הרפואה באוני' בן-גוריון, יו"ר איגוד דיקאני בתי-הספר לרפואה, נשיאת אוני' בן-גוריון וכיו"ר ועד ראשי האוניברסיטאות.

מועצת החרום הציבורית למשבר הקורונה

פרופ' מרדכי שני

פרופסור לרפואה, מומחה ברפואה פנימית. חתן פרס ישראל. כיהן כמנכ"ל משרד הבריאות ומנהל בי"ח שיבא, וכן כיו"ר ועדת התרופות. ייסד וניהל את בית הספר לבריאות הציבור באוני' תל-אביב, וכן הקים וניהל את המכון הלאומי לחקר מדיניות הבריאות.

פרופ' אסא כשר

פרופסור אמריטוס לאתיקה מקצועית ולפילוסופיה. חתן פרס ישראל לפילוסופיה. חבר האקדמיה האירופאית למדעים ואומניות. כתב עשרות קודים אתיים ממלכתיים וציבוריים, וביניהם את הקוד האתי הצבאי, כמו גם שימש כחבר בוועדות ממלכתיות ציבוריות רבות.

* העמדות המובאות הן על דעת חברי וחברות המועצה, ולא בהכרח מייצגים את המוסדות בהם עובדים/ות